

Oroszországban – az alig-alig kimúlt szovjet rendszer miatt – az infoszféra kifejlesztéséhez nincs elég pénz, berendezés és emberi hozzáértés sem. Mindaddig nem sikerült ebből a bűvös körből kitörni. A szovjet társadalom a levitézlett mutatók, a nagyságrendek, a tonnák és köbméterek „bűvöletében” élt, s elzártsága folytán többek között az információs piacon sem jelenhetett meg. Ebből következett az információ értékének lebecsülése, az idegen nyelvek (főként az angol) tanulásának elhanyagolása, a versenyszellem legalábbis szendergése, sok esetben elhalása.

Napjainkra – mondhatni – megszületett a kór diagnózisa. Ideje hozzáfogni a terápiához, ami – hangsúlyozni kell jó előre – egyáltalán nem könnyű, nem olcsó, és gyors eredményeket nem termő dolog.

/GORČAKOV, V. V.: Infosfera – novaâ sreda obrazovaniâ. = Naučno-tehničeskie biblioteki, 4. sz. 1999. p. 60–66./

(Futala Tibor)

Könyvtárosság – sokarcú hivatás. Könyvtáros napi töprengések Lengyelországból

A könyvtárosság az egyik legrégebbi értelmiségi elfoglaltság. Sokáig csak a legműveltebbek választhatták életük céljául. A modern könyvtáros pályaképe a 19. században alakult ki, akkor még meglehetősen egyöntetűséggel. A második világháborút követő publikációs fejlemények és tájékoztatási igények azonban mindinkább differenciálták az akkori pályaképet. Egyfelől – főként a szakirodalmi tájékoztatásban – szigorították az állásváltás szakmai-minőségi követelményeit, másfelől viszont – s ez nagy hiba volt, és többé-kevésbé mindmáig fennmaradt – a közművelődésben devalválták a könyvtárossá válást. Különösen a közép-kelet-európai országokban volt ez az utóbbi jelentős mértékű: legfeljebb érettségit követeltek meg hozzá.

A vázolt ellentmondásos és képlékeny helyzetben e hivatás meghatározása – tanúskodnak róla a különféle lexikonok és értelmező szótárak – ugyancsak ellentmondásos és képlékeny. A tudományos és szakkönyvtárosok, a szakirodalmi tájékoztatók és a szakreferensek esetében alkalmas meghatározások rendszerint nem felelnek meg azoknak a pályaképeknek, amelyeknek fontos eleme a pedagógia és az andragógia.

Lassan-lassan felvetődik a kérdés: az imént érintett meghatározásokban-pályaképekben van-e egyáltalán valami belsőleg közös vonás. A cikk szerzője szerint: természetesen van. Ilyen egyebek mellett a public relations dolgaihoz való, mind több pályatársra érvényes hozzáértési követelmény, az automatizálásból és számítógépesítésből

következő elvárások halmaza, valamint minden pályakép „sine qua non”-ja, a legfőbb parancsolat: megőrizni a civilizációnknak köszönhető ismereteket-tudásanyagot, és áthagyományozni a következő nemzedékek számára.

Sok tekintetben közösek azok a pszichés tulajdonságok is, amelyek hiányában senki nem lehet jó könyvtáros. Ezek (egy dán meghatározás szerint) a következők:

- a változások elfogadására való hajlam,
- a munka hatékonyságának javítását célzó elkötelezettség,
- különböző funkciók ellátására való alkalmasság,
- önállóság a kötelezettségek ellátásában,
- holisztikus munkafelfogás,
- kreativitás.

A nyugati államokban a társadalom, illetve annak politikai elitje már felismerte az egyszerre differenciált és integrált könyvtáros pályaképek, a százcú könyvtárosság fontosságát a különböző, a kis, nagy és a legnagyobb közösségek mája és holnapja szempontjából. Ez az ottani pályatársak magas megbecsültségében látványosan manifestálódik. A keleti országokban a helyzet egyelőre nem ilyen rózsás. Természetesen: Lengyelországban sem.

/STACHOWSKA-MUSIĄŁ, Ewa: Bibliotekarz – zawód o wielu obliczach. Refleksje z okazji Dnia Bibliotekarza. = Poradnik Bibliotekarza, 5. sz. 2000. p. 7–9./

(Futala Tibor)